

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/16/2021
Identifikačné číslo spisu: 2116225715
Dátum vydania rozhodnutia: 18.08.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2116225715.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Fragokov - export, výrobné družstvo, Budovateľská 67, Prešov, IČO: 36 476 714, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Zeleňákom, Letná 47, Košice, proti žalovanému Dopravné stavby, a.s., Nám. sv. Michala 171/4, Jaslovské Bohunice, IČO: 36 834 921, zastúpenému: BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Hviezdoslavovo nám. 25, Bratislava, o určenie pohľadávky, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31 CoKR/13/2019-381 z 26. mája 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a.

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 23Cbi/31/2016-337 z 30. apríla 2019 zastavil konanie v časti o určenie, že žalobca je veriteľom v poradí inej, vymáhateľnej pohľadávky vo výške 3.665 eur titulom nákladov z uplatnenia pohľadávky na základe zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi prevádzkovou činnosťou žalovaného, prihlásenej prihláškou pohľadávky pod poradovým č. 1, zapísanou v zozname pohľadávok pod poradovým číslom F 344 v reštrukturalizačnom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25R/3/2016 na majetok žalovaného, ďalej určil, že žalobca je veriteľom v poradí inej, vymáhateľnej pohľadávky v celkovej výške 61.747,25 eur, a to titulom istiny v sume 61.709,75 eur a titulom nákladov z uplatnenia pohľadávky v sume 37,50 eur na základe zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi prevádzkovou činnosťou žalovaného, prihlásenej prihláškou pohľadávky pod poradovým č. 1, zapísanou v zozname pohľadávok pod poradovým číslom F 344 v reštrukturalizačnom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25R/3/2016 na majetok žalovaného a napokon rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 88,8 % s tým, že o výške trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

2 V odôvodnení rozsudku konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že na základe zmluvy o dielo zo dňa 23. mája 2012 v znení jej dodatkov sa žalovaný zaviazal vykonávať dielo - uskutočnenie stavebných

prác na „Ceste I/68 Prešov odb. Škultétyho ZVL“. Tiež nebolo sporné, že dňa 16. mája 2014 došlo k vyliatiu rieky Torysa a k zaplaveniu areálu prevádzky žalobcu na adrese Budovateľskej ulici č. 65 - 67, Prešov, a to v mieste vykonávania diela žalovaným, t. j. v mieste, kde žalovaný ako zhotoviteľ stavby „Nábřežná komunikácia v Prešove“ v rámci vykonávania stavebných prác na danom diele odstránil ochranný val na mieste „Pod kamennou baňou“. Pri výstavbe diela žalovaný čiastočne odstránil ochranný val okolo rozostavaného piliera, cez ktorý vybrežila voda a zaplavila areál žalobcu. Tým zo strany žalovaného ako zhotoviteľa diela, počas jeho výstavby došlo k technickému pochybeniu, následkom čoho došlo k vybreženiu rieky Torysy, ktorá zaplavila areál žalobcu na Budovateľskej ulici č. 65 - 67 a spôsobila mu škodu. Súd poukázal na to, že žalovaný až vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 25. marca 2019 a v rámci záverečnej reči na pojednávaní dňa 16. apríla 2019 popieral, že by bol odstránil nejaký ochranný val, súd však túto argumentáciu žalovaného vyhodnotil len ako účelovú procesnú obranu, ktorú žalovaný v dovtedajšom konaní neuvádzal a odstránenie ochranného valu na mieste „Pod kamennou baňou“ nerozporoval. Ani správca v oznámení o popretí pohľadávky nespochybňoval, že k vybreženiu rieky došlo práve v mieste vykonávania stavebných prác žalovaným na základe zmluvy o dielo zo dňa 23. mája 2012. Poukázal ďalej na to, že žalovaný uznal svoju zodpovednosť, resp. oprávnenosť nárokov žalobcu, keď si uplatnil poistné plnenie vo svojej poisťovni Kooperativa a.s. Súd prvej inštancie prihliadol aj na tú skutočnosť, že vo vyplnenom tlačive „Oznámenie o vzniku škody z poistenia zodpovednosti za škodu“ žalovaný ako poistený označil žalobcu ako poškodeného, ako druh škody označil zaplavenie areálu, dátum vzniku škody dňa 16. mája 2014 a ako miesto vzniku škody uviedol „stavbu I/68, Prešov, odbočka Škultétyho - ZVL“. Zároveň v predmetnom tlačive označil žalovaný, že nárok poškodeného považuje za oprávnený, netvrdil a ani nepreukázal, že by k vybreženiu rieky došlo aj na inom mieste, ako tam, kde žalovaný odstránil ochranný protipovodňový val. Pozornosť ďalej upriamil na to, že i keď došlo k nameraniu zvýšenej hladiny vodného toku Torysa, rieka v čase dosiahnutia kulmináčného vodného stavu dňa 14. mája 2014 v žiadnej inej časti mesta Prešov nevybrežila, čo okrem iného vyplýva aj z priloženej fotodokumentácie. Súd konštatoval, že v danom prípade vznik škody bol zo strany žalovaného odvrátiteľný a to tým, ak by ochranný val na mieste „Pod kamennou baňou“ neodstránil, resp. ak by tento ochranný val odstránil takým spôsobom, že na jeho miesto umiestni inú dočasnú zodpovedajúcu náhradu. Súd konštatoval, že žalovaný nepredložil v konaní žiaden relevantný dôkaz o tom, že by škoda vznikla žalobcovi neodvrátiteľnou udalosťou.

3 Na základe vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že boli naplnené predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú jeho prevádzkovou činnosťou podľa § 420a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka tým, že žalovaný pri vykonávaní jeho prevádzkovej činnosti (t. j. stavebných prác pri vykonávaní diela - nábřežnej komunikácie v Prešove) odstránil časť ochranného valu na mieste „Pod kamennou baňou“, v dôsledku čoho došlo k zaplaveniu areálu prevádzky žalobcu, ktorému tak vznikla škoda na hnutelných veciach a tiež došlo k dočasnému odstaveniu jeho výroby a výpadku na produkcii žalobcu, čo zapríčinilo žalobcovi ušlý zisk. Primárnou príčinou vzniku škody bolo odstránenie ochranného valu, pretože ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, nadmerné zvýšenie hladiny stavu rieky Torysa, ku ktorej došlo dňa 14. mája 2014 samo o sebe nespôsobilo žalobcovi škodu. V posudzovanej veci preto nebol u žalovaného naplnený liberačný dôvod v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka.

4 Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný v konaní nerozporoval, a ani správca v oznámení o popretí pohľadávky nespochybnil tvrdenia žalobcu, že zo sumy 218.960,80 eur, ktorú si žalobca uplatnil voči poisťovni ČSOB a.s., uznala poisťovňa sumu 178.695,24 eur a neuznala sumu 40.265,56 eur, a zo sumy 9.817,24 eur, ktorú žalobca uplatnil voči poisťovni UNIQA a.s., uznala poisťovňa sumu 9.744 eur a neuznala 73,24 eur. Súčet rozdielov náhrady škody, ktoré neuznali poisťovňa ČSOB a poisťovňa UNIQA tak predstavuje rozdiel 40.338,80 eur, ktorú si žalobca uplatnil voči žalovanému titulom náhrady škody. Ďalej žalobca voči žalovanému uplatnil ušlý zisk vo výške 21.370,95 eur. Súčet uplatnenej náhrady škody a ušlého zisku predstavuje celkovú sumu 61.709,75 eur. Uvedený výpočet výšky náhrady škody a ušlého zisku nebol zo strany správcu v oznámení o popretí pohľadávky a ani žalovaným v jeho vyjadrení k žalobe spochybnený, preto ho má súd za nesporný (a to aj s ohľadom na skutočnosť, že správca výšku prihlásenej pohľadávky nepoprel právne účinným spôsobom).

5 Vychádzajúc z uvedeného dospel súd k záveru, že žaloba je dôvodná a žalobca je veriteľom pohľadávky v celkovej výške 61.747,25 eur, a to titulom istiny v sume 61.709,75 eur a titulom nákladov z uplatnenia pohľadávky v sume 37,50 eur (okrem späťvzatie časti v sume 3.665 eur) na základe zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi prevádzkovou činnosťou žalovaného, prihlásenej prihláškou pohľadávky pod por. č. 1 v reštrukturalizačnom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25R/3/2016 na majetok žalovaného.

6 O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP. Pokiaľ ide o späťvzatie žaloby v časti o určenie popretej pohľadávky vo výške 3.665 eur, v tejto časti procesné zavinenie na zastavení konania pričítal žalobcovi, a teda úspech v konaní v predmetnej časti patrí žalovanému. Vo zvyšnej časti o určenie popretej pohľadávky vo výške 61.747,25 eur považoval žalobu podanú za dôvodne. Z toho vyplýva, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 94,4 % (61.747,25 / 65.412,25) a žalovaný bol v konaní úspešný v rozsahu 5,6 % (3.665 / 65.412,25), čím pomer úspechu a neúspechu žalobcu predstavoval 88,8 % (94,4 % - 5,6 %), preto súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v uvedenom rozsahu, s tým, že o výške trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

7 Na základe odvolania žalovaného proti II. a III. výrokovej časti rozsudku súdu prvej inštancie Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 31CoKR/13/2019-381 z 26. mája 2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu 100% trov odvolacieho konania.

8 Odvolací súd po nariadení pojednávania, zopakovaní dokazovania a jeho doplnení ohliadkou obrazového záznamu zo súboru „VIDEO 0012“ na USB kľúči Kingston DTSE 9 mal za preukázané skutkové zistenia súdu prvej inštancie, z ktorých vyplýva, že žalobca je výrobným družstvom a svoje prevádzkové priestory mal v Prešove v priemyselnom areáli (Budovateľská ulica) pri ľavom brehu rieky Torysa, ktorá je z oboch strán lemovaná ochranným valom (hrádzou). Žalovaný ako zhotoviteľ na základe zmluvy o dielo z 23. mája 2012 so Slovenskou správou ciest vykonával dielo - výstavbu odbočky cesty I/68, ktorej súčasťou mal byť aj most cez rieku Torysa, ktorú mal križovať blízko areálu žalobcu. Pri výstavbe betónového základu tohto mostu na ľavom brehu rieky žalovaný ešte pred 15. májom 2014 odstránil časť ochranného valu na mieste, kde mal tento betónový základ stáť. Nebolo dokázané, že by na tomto mieste žalovaný umiestnil akúkoľvek dočasnú ochranu (napr. kovové steny, hrádzku a pod.), ktorá by zabránila prípadnému vybreženiu rieky cez toho miesto.

9 V čase medzi 15. májom 2014 po 18:00 hod a 16. májom 2016 do 7:00 hod hladina rieky Torysy vystúpila z približne 160 cm na približne 460 cm, kde aj vrcholila. Takto vrcholiaca hladina však nebola vyššie než úroveň ochrannej hrádze, ktorej vrch bol niekoľko desiatok centimetrov nad úrovňou tejto vodnej hladiny. Cez miesto, kde sa staval základ pre most a kde žalovaný odstránil časť ochranného valu, však voda z rieky vytekala a zaplavovala okolité územie, okrem iného priamo areál žalobcu, kde poškodila jeho obchodný majetok (stroje, tovar, nedokončenú výrobu). Konštatoval, že nebolo dokázané, že by voda z rieky vytekala aj na inom mieste a že by bol areál žalobcu zaplavený vodou prichádzajúcou aj z inej strany, resp. z iného mieste, než cez medzeru v hrádzi odstránenej žalovaným.

10 Ďalej uviedol, že uznesením Okresného súdu Trnava uverejneným v Obchodnom vestníku s účinkami k 3. septembru 2016 bola povolená reštrukturalizácia žalovaného. Žalobca si v nej prihlásil svoju pohľadávku ako inú pohľadávku vo výške 61.709,75 € istiny a 3.702,50 € príslušenstva (náklady z uplatnenia) a ako jej dôvod označil »právo na náhradu škody a ušlého zisku, uplatnené žalobou... na Okresnom súde v Prešove, v konaní vedenom pod č. 14 C/408/2014. Listom z 31. októbra 2016 JUDr. V. F., reštrukturalizačný správca, poprel túto pohľadávku čo do dôvodu a výšky, pretože žalovaný „neporušil žiadnu právnu povinnosť, na základe čoho by veriteľovi vznikla škoda. Vznik povodňovej udalosti, na základe ktorej veriteľovi vznikla škody, objektívne nebolo možné predvídať ani pri vynaložení maximálneho úsilia...“. Žalobca následne vzal žalobu v konaní 14 C 408/2014 vedenom na Okresnom súde Prešov späť.

11 Konštatoval, že priebeh a príčina samotného vybreženia bola podľa odvolacieho súdu jasne dokázaná obsahom obrazového záznamu, ktorý bol vykonaný na odvolacom pojednávaní, keďže pred súdom prvej inštancie tento dôkaz vykonaný nebol. Z tohto záznamu, ktorý je zhotovený z pravého brehu Torysy je zrejmé, že tak na začiatku, ako aj na konci záznamu na ňom vidieť rieku a v nej prebiehajúci vrchol ochrannej hrádzky. Keď kamera sníma miesto výstavby mosta (betónový základ), je zrejmé, že okolo neho ochranná hrádzka nie je, čo je zjavné aj z toho, že kúsok za týmto miestom sa z vody znova „vynorí“ vrchol hrádzky. Na tomto mieste je teda hrádzka prerušená a je celkom jasné, že cez takto vzniknutý otvor sa rieka vybrežuje do okolia. Konštatoval, že z toho, že vrchol hrádzky na tých miestach, kde hrádzka je, stále trčí z vody, však zároveň plynie, že rieka sa nepreliala cez vrchol hrádzky, ale vybrežovala sa práve tam, kde hrádzka nebola a ostatné vykonané dôkazy potom v podstate len dosvedčujú podrobnosti celej situácie, keď správa SHMÚ presne určuje priebeh stavu hladiny rieky v čase. Vyslovil názor, že tieto dôkazy vo vzájomnej súvislosti logicky umožňujú dospieť k presvedčeniu, že vybreženie rieky, teda vyliatie masy vody a zaplavenie územia ležiaceho naľavo od rieky Torysy bolo možné len vďaka tomu, že časť ochrannej hrádzky bola odstránená a neplnila tak svoj účel. Konštatoval, že tento záver, sám osebe, nevyžaduje žiadne odborné poznatky, ani ustanovenie znalca, keďže ide o záver, ktorý môže z obrazového záznamu, na základe obyčajných skúseností, urobiť priemerne inteligentný človek.

12 Odvolací súd sa nestotožnil s námietkami žalovaného proti zistenému skutkovému stavu. Podľa čl. 8 základných princípov CSP sú strany povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi. Strana je povinná splniť bremeno tvrdenia, teda tvrdiť potrebné rozhodné skutočnosti, ktorej potreba je určovaná hypotézou právnej normy upravujúcej sporný právny pomer účastníkov. Každá zo strán je pritom povinná tvrdiť (a v prípade sporu dokázať) existenciu znakov skutkovej podstaty (hypotézy) tej právnej normy, ktorej právny následok je v jej prospech (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 13/2009). V zásade teda žalobca tvrdí a dokazuje skutočnosti, ktoré jeho nárok zakladajú, a žalovaný tvrdí a dokazuje skutočnosti, ktoré uplatnený nárok rušia alebo oslabujú. Ak sú teda pochybnosti o pravdivosti určitej skutočnosti a vykonané dôkazy neumožňujú súdy urobiť si záver ani o jej pravdivosti, ani o jej nepravdivosti, je dôsledkom neunesenie dôkazného bremena tej strany, ktorá ho mala uniesť, teda záver v jej neprospech. Ďalej odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne posudzoval vec podľa § 420a Obč. zák., ktorý v odseku 3 umožňuje škodcovi preukázať určité skutočnosti, ktoré ho zbavia zodpovednosti. Úlohou škodcu je tak podľa čl. 8 základných princípov CSP tvrdiť a dokázať existenciu tých skutočností, ktoré ho zodpovednosti za škodu zbavujú.

13 Odvolací súd vyslovil názor, že žalovaný počas konania také skutočnosti ani netvrdil, ani nedokázal. Za také tvrdenie ani dokazovanie nepovažoval vyjadrené pochybnosti žalovaného o tom, či by areál žalobcu nebol zaplavený aj z niektorej inej strany. Keďže liberálne dôvody podľa § 420a ods. 3 Obč. zák. sú na prospech žalovaného, ak to žalovaný chcel tvrdiť, mal jasne označiť miesta a prúdenie vody z rieky tak, aby bolo zrejmé, že areál žalobcu skutočne bol zaplavený aj z iného miesta než len cez chýbajúcu ochrannú hrádzku pri žalovanom stavanom moste. Pokiaľ žalovaný vyššie uvedené konkrétne skutočnosti, ktoré ho mohli zbaviť zodpovednosti podľa § 420a ods. 3 Obč. zák., netvrdil a nedokázal, neunesol dôkazné bremeno a skutkové závery súdu tak musia vyznieť v jeho neprospech.

14 Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie správne právne uzavrel, že žalobca sa v súlade s § 124 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii domáha určenia svojej pohľadávky prihlásenej do reštrukturalizácie žalovaného a popretej správcovi. Poukázal na to, že v konkurze si veritelia uplatňujú svoje pohľadávky osobitne určeným postupom u správcu, ktorému patrí ich preskúmanie a prvotné „rozhodnutie“ o tom, či v konkurze budú alebo nebudú uspokojené. Súhlasil so žalovaným v tom, že osobitosťou incidenčného konania v reštrukturalizácii je to, že sa vedie priamo voči dlžníkovi, nie voči správcovi. Zdôraznil, že sa celkovou konštrukciou procesu zistenia a popierania pohľadávok v reštrukturalizácii zásadne nelíši od ich zisťovania a popierania v konkurze. Aj tu leží prvotné bremeno popretia na správcovi a účelom incidenčného konania je takisto len rozhodnúť o tom, či je pohľadávka vylúčená z uspokojenia v reštrukturalizácii, teda či bude účastná reštrukturalizačného plánu a uspokojená

v súlade s ním alebo nie. Predmetom rozhodovania súdu nie je celý vzťah medzi veriteľom a dlžníkom. V dôsledku toho uzavrel, že súd prvej inštancie správne preskúmaval len tie dôvody popretia, ktoré boli uvedené v popieracom prejave správcu z 31. októbra 2016.

15 Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že by súd prvej inštancie rozhodol nad rámec prihlášky alebo by si žalobca v prihláške uplatňoval svoju pohľadávku z iného alebo nejasného dôvodu. Poukázal na § 29 ods. 1 písm. c) cit. zák., podľa ktorého musí prihláška okrem iného ako základnú náležitosť obsahovať právny dôvod vzniku pohľadávky. Vyslovil názor, že pod pojmom právny dôvod v zmysle § 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2005 Z. z. teda treba rozumieť stručné označenie, či ide o pohľadávku zmluvnú, z náhrady škody, z bezdôvodného obohatenia alebo iného dôvodu, a tiež stručný opis skutočností, ktoré podľa veriteľa tento právny dôvod naplňajú. Námietku žalovaného, že veriteľ svoje právne dôvody nesmie skrývať do príloh, vyvracia podľa odvolacieho súdu § 29 ods. 6 cit. zák., podľa ktorého sa k prihláške pripoja listiny preukazujúce v nej uvedené skutočnosti. Vyslovil názor, že citované ustanovenie teda pripúšťa, aby veriteľ na podrobnosti týkajúce sa pohľadávky odkázal na obsah listín, ktoré skutočnosti, zakladajúce jej vznik, preukazujú. Poukázal na to, že správca na prihlášku reagoval tak, že pohľadávku poprel, z čoho vyplýva, že právny dôvod v nej vymedzený považoval za dostatočne jasný. Ustanovenie § 124 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. teda obmedzuje veriteľa len v tom, že nemôže žiadať určiť pohľadávku na inom právnom základe, vo vyššej výške, vo výhodnejšom poradí alebo s výhodnejším zabezpečením než uviedol v prihláške.

16 V prerokúvanej veci je z obsahu prihlášky žalobcu celkom zrejmé, že ako právny dôvod jej uplatnenia je označená náhrada škody, ktorá mu mala vzniknúť postupom žalovaného („technickým pochybením“), v dôsledku ktorého sa vyliala rieka Torysa a zaplavila areál žalovaného. Podľa odvolacieho súdu z takéhoto opisu pohľadávky je celkom zjavné, že ide o pohľadávku z titulu náhrady škody v dôsledku určitého technického postupu žalovaného. Zároveň žalobca dostatočne jasne uviedol, že táto pohľadávka je predmetom sporu pred Okresných súdom Prešov sp. zn. 14 C 408/2014. Žalovanému pritom už v danom čase bola doručená žaloba z tohto konania, v dôsledku čoho presne vedel, čo má predstavovať ono škodné konanie (teda že má ísť o chybu pri výstavbe mosta cez rieku Torysu, spočívajúcu v odstránení ochrannej hrádzky, kadiaľ sa 16. mája 2014 rieka vyliala). Takýto opis právneho dôvodu vzniku pohľadávky považoval odvolací súd podľa § 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2005 Z. z. za dostatočný a je v ňom v súlade s § 29 ods. 6 cit. zák. odkázané na ďalšie listiny, ktoré mechanizmus vzniku škody a jej výšku podrobne vymedzujú. Žalobca nebol podľa názoru odvolacieho súdu povinný presne podradiť uplatnený nárok pod konkrétne ustanovenie Občianskeho zákonníka o náhrade škody; vyslovil názor, že ani z použitia slov „porušenie povinností“ a „technické pochybenie“ nemožno bez ďalšieho vyvodzovať, že by žalobca uplatňoval náhradu škody výlučne na základe § 420 Občianskeho zákonníka. Aj nárok podľa § 420a Obč. zák. môže byť dôsledkom technického pochybenia pri prevádzkovej činnosti. Nemožno teda tvrdiť, že ak žalobca použil v prihláške tieto formulácie, uplatňoval tým nárok na základe § 420 Obč. zák. a následne nesmel v incidenčnej žalobe opierať svoj nárok o § 420a Obč. zák. Žalovaný (správca, dlžník) nemôže v konaní natoľko zmeniť rozhodujúce skutočnosti popretia, že by išlo o „nové popretie“. V tu prerokúvanej veci správca vo svojom prejave formálne poprel pohľadávku čo do dôvodu a výšky, podrobnejšie však vysvetlil len dôvody popretia čo do dôvodu. Žalovaný teda za konania mohol a mal doplniť skutočnosti týkajúce sa tohto popretia a navrhnúť dôkazy na preukázanie, že spôsob vzniku škody skutočne spočíva vo vis maior v zmysle cit. ustanovenia, v tomto smere však neuniesol ani bremeno tvrdenia, ani bremeno dôkazu.

17 Odvolací súd poukázal na § 420a ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého je predpokladom zodpovednosti za škodu, aby bola touto činnosťou spôsobená, teda príčinná súvislosť. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Poukázal na judikatúru k § 420a Obč. zák., z ktorej však možno vyvodiť, že prevádzková činnosť nemusí byť jedinou (výlučnou) príčinou vzniku škody, nemusí byť teda priamym dôsledkom vplyvu určitého aktívneho pôsobenia prevádzkovej činnosti. Postačí, ak prevádzková činnosť spôsobila zhoršenie určitého stavu a tým zvýšila riziko vzniku škody aj iným spôsobom (porov. napr. rozhodnutie NR SR sp. zn. 3 M Cdo 7/2005, kde súd uznal škodu vzniknutú pádom do jamy vyhlbenej pri prevádzke

za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou). Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti je príčinná súvislosť daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 6 Cdo 89/2011). Konštatoval, že v prerokúvanej veci zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalovaný ako spoločnosť vykonávajúca stavebnú činnosť práve pri vykonávaní tejto činnosti a v súvislosti so zhotovovaním stavby (mostu cez rieku Torysa) odstránila časť hrádze okolo tejto rieky, ktorej účelom bola práve ochrana proti vybreženiu, teda proti tomu, aby rieka pri stúpnutí hladiny zaplavila svoje okolie. Podľa odvolacieho súdu je teda zrejmé, že toto odstránenie bolo dôsledkom činnosti, ktorá bola typicky funkčne spätá s prevádzkou žalovaného - spoločnosti vykonávajúcej stavebnú činnosť. Táto jeho činnosť tak je činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu v zmysle § 420a ods. 2 písm. a) Obč. zák. Zo zisteného skutkového stavu takisto vyplýva, že odstránenie hrádze okolo stavaného základu mosta spôsobilo, že rieka sa vyliala z koryta a zaplavila areál žalobcu. Rovnako z neho vyplýva aj to, že rieka ochrannú hrádzu nepreliala, teda na miestach, kde hrádza stála, plnila svoju ochrannú funkciu a k vybreženiu nedošlo. Odstránenie hrádze označil za tú skutočnosť, bez ktorej existencie by k škodnej udalosti a škode nedošlo, čo zakladá príčinnú súvislosť medzi odstránením hrádze a vyliatím rieky. Podľa odvolacieho súdu je takisto zrejmé, že vyliatie rieky pri odstránení ochrannej hrádze zodpovedá obvyklému chodu vecí a skúsenostiam, teda príčinná súvislosť je adekvátne.

18 Vzhľadom na uvedené, podľa odvolacieho súdu, boli splnené podmienky zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú vybrežením Torysy cez miesto, kde bola odstránená ochranná hrádza, podľa § 420a ods. 1 v spojení s ods. 2 písm. a) Obč. zák. Poukázal na to, že prevádzková činnosť totiž sama osebe alebo v dôsledku technológií a postupov, ktoré sa pri nej používajú, nesie v sebe riziko vzniku škody, preto je jej vykonávateľ postihnutý prísnejšou zodpovednosťou. Prevádzkovateľ je pritom ten, kto má prospech z tejto prevádzkovej činnosti (spravidla vo forme zisku z podnikania, § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka), zároveň však má najlepšie informácie a vedomosti o konkrétnych rizikách svojej prevádzky, v dôsledku čoho im môže najlepšie a najúčinnšie brániť. Tieto dva dôvody opodstatňujú prísnosť zodpovednosti prevádzkovateľa a jej odpútanie od zavinenia, teda odôvodňujú zákonnú úpravu objektívnej zodpovednosti s prísnyimi predpokladmi liberácie.

19 Poukázal aj na rozhodnutie Okresného úradu Prešov, ktorým bol žalovaný, práve za neohlásenie stavu II. stupňa povodňovej aktivity, postihnutý. Vo všeobecnosti by však samo náhle a prudké zvýšenie hladiny rieky bolo možné považovať za neodvratiteľnú udalosť. V prerokúvanej veci však škoda žalobcovi nebola spôsobená samotným zvýšením hladiny, keďže o takú škodu by išlo napr. v prípade, že by zvýšená hladina a sila toku rieky strhla mosty alebo lavičky, prípadne zariadenia umiestnené na hladine (pontóny, lode a pod.). Preto ani nie sú podstatné odkazy žalovaného na list Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., z 18. decembra 2014, v ktorom sa upozorňuje na nebezpečenstvá pre lávku „Pod Wilec hôrkou“ hroziace práve zo samotnej zvýšenej hladiny rieky (vysoký prietok). Škoda na areáli žalobcu totiž nevznikla samotným zvýšením hladiny či zosilnením prietoku rieky.

20 Naopak, v prerokúvanej veci z predošlého výkladu vyplýva, že škoda vznikla tým, že zvýšená rieka sa na mieste s chýbajúcou ochrannou hrádzou vybrežila a zaplavila areál žalobcu. Podľa odvolacieho súdu však žalovaný mal a mohol predvídať, že pokiaľ odstráni časť ochrannej hrádze, tak pri akomkoľvek zvýšení hladiny rieky nad úroveň, do ktorej hrádzu odstránil, rieka začne cez takto vzniknutú medzeru pretekať a vylievať sa do okolia. Konštatoval, že tento priebeh udalostí možno predpokladať na základe bežných skúseností a o to viac ich mohol predpokladať žalovaný ako podnikateľ v zmysle § 2 Obchodného zákonníka, od ktorého možno očakávať vyššiu mieru odbornosti pri vykonávaní vlastnej prevádzkovej činnosti. Predpoklady liberácie podľa § 420a ods. 3 Obč. zák. totiž treba posudzovať relatívne, t. j. z pohľadu konkrétneho škodcu, a za neodvratiteľnú udalosť možno považovať len takú, ktorú nemohol odvrátiť konkrétny škodca v konkrétnych súvislostiach. V prerokúvanej veci však v dôsledku toho, že žalovaný neunesol svoje dôkazné bremeno, nebolo skutkovo zistené, že by žalovaný nedokázal vybreženie Torysy cez medzeru v ochrannej chráni odvrátiť nijakým spôsobom, teda napr. vybudovaním dočasnej hrádzky alebo inej podobnej ochrany, prípadne inými povodňovými zabezpečovacími prácami, ktorých účelom je predchádzať vzniku povodňových škôd

[porov. napr. § 17 ods. 1 a 2 písm. c) a e) zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov].

21 Na základe uvedeného tak odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď nepovažoval za opodstatnené dôvody popretia spornej pohľadávky žalobcu voči žalovanému správcom. Vo vzťahu k výške pohľadávky neobsahuje popretie správcu žiadne konkrétne dôvody, ktorých správnosťou by sa v incidenčnom konaní bolo možné zaoberať. Žalobcom uplatnená škoda v celkovej výške 228.778,04 € pritom zodpovedá vymedzeniu škody v § 442 ods. 1 Obč. zák., keď ide o súčet skutočnej škody na majetku, tovare, produkcii, ako aj výpadok zisku v dôsledku odstavenia výroby. Po odpočítaní prijatého poistného plnenia zostalo žalobcovi neuhradených 61.709,75 €, ktoré si tak opodstatnene prihlásil do reštrukturalizácie žalovaného. Po zastavení konania Okresného súdu Prešov sp. zn. 14 C 408/2014 mu okrem toho zostalo neuhradené príslušenstvo v podobe nevrátenej časti súdneho poplatku 37,50 €. Správca žalovaného tak túto pohľadávku poprel nedôvodne a súd prvej inštancie správne rozhodol, keď v tejto časti určil jej existenciu a poradie.

22 V odvolacom konaní plne úspešnému žalobcovi odvolací súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalovanému.

23 Proti tomuto rozsudku podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), navrhujúc napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Odvolaciemu súdu vytýkal, že mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Tvrdil, že postupom odvolacieho súdu bola v neprospech žalovaného výrazne porušená zásada dvojinstančnosti. Poukázal na obsah odvolania, v ktorom uviedol, že v odvolaní poukazoval na to, že žalobca predložil súdu prvej inštancie USB kľúč s audiovizuálnym záznamom, s ktorým sa žalovaný nemal možnosť oboznámiť. Odvolací súd dal síce za pravdu žalovanému, avšak namiesto zrušenia prvoinstančného rozhodnutia, tento dôkaz odvolací súd vykonal sám na pojednávaní dňa 26. mája 2020 a následne vo veci rozhodol. Za odporujúci zásade dvojinstančnosti označil takýto postup odvolacieho súdu, ktorý v podstate vykonal kľúčový dôkaz, ktorý mal podľa odvolacieho súdu preukázať objektívnu zodpovednosť žalovaného. Žalovaný tvrdil, že mu týmto bolo absolútne znemožnené brániť sa podanej žalobe, keď až do odvolacieho pojednávania, konaného dňa 26. mája 2020, ani len nevedel, aký ochranný val to mal odstrániť. Žalovaný potom ťažko mohol preukazovať skutočnosti, ktorými by sa zbavil zodpovednosti v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Dovolateľ v dovolaní ďalej poukázal na tú skutočnosť, že žalobca v prihláške uplatnil svoju pohľadávku na základe subjektívnej zodpovednosti žalovaného, spočívajúcej v tvrdenom zavinenom konaní žalovaného, avšak súd prvej inštancie rozhodol o určení právneho dôvodu a výške pohľadávky žalobcu na základe zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi prevádzkovou činnosťou t. j. na základe objektívnej zodpovednosti. Vyslovil názor, že súd prvej inštancie aj odvolací súd mali vychádzať z toho, ako žalobca skutkovo a právne vymedzil svoju pohľadávku v doručenej prihláške a nemal prihliadať na dodatočnú argumentáciu žalobcu alebo prílohy prihlášky, z ktorých mal tento právny dôvod vyplývať. V súvislosti s tým za zjavne nesprávny označil odkaz odvolacieho súdu na § 29 ods. 6 zák. č. 7/2005 Z. z., nakoľko z neho vyplýva, že prílohami sa preukazujú skutočnosti uvedené v prihláške, ale z neho nevyplýva právo veriteľa, aby na podrobnosti, týkajúce sa pohľadávky, odkázal na obsah listín, ktoré skutočnosti, zakladajúce jej vznik, preukazujú.

24 Žalobca vo vyjadrení označil dovolanie za nedôvodne podané. V súvislosti s obranou žalovaného, ktorý tvrdil, že nevie ani len to, čo malo byť tým ochranným valom, ktorý mal údajne odstrániť a ktorého odstránenie malo spôsobiť vyliatie rieky Torysa, poukázal jednak na množstvo dôkazov, medzi iným fotografií, preukazujúcich porušený ochranný val, cez ktorý rieka Torysa vybrežila a taktiež na vyjadrenie samotného žalovaného, znenie listu zo dňa 25. marca 2019, ktorý bol adresovaný Okresnému súdu Trnava a ktorého súčasťou je okrem iného plán povodňových zabezpečovacích prác, zo znenia bodu 4, ktorého okrem iného vyplýva, že obrana žalovaného, že nevie ani len to, čo malo byť tým ochranným valom, neobstojí. Ďalej uviedol, že dôkaz USB kľúčom, nie je kľúčový dôkaz, nakoľko je v spise založených niekoľko dôkazov, vrátane fotografií prerušeného valu. V súvislosti s námietkou žalovaného, že súdy rozhodli mimo rámec podanej prihlášky uviedol, že z jednotlivých príloh

nepochybne vyplýva skutočnosť, že právnym dôvodom prihlásenej pohľadávky bola náhrada škody. Zdôraznil, že samotný žalovaný si náhradu škody uplatnil na svojej poisťovni a zodpovednosť za škodu priznal.

25 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) ako súd funkčne príslušný (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP bez nariadenia dovolačieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom.

26 Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu porušenie zásady dvojinštančnosti, v dôsledku ktorého malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Ďalej obidvom súdom vytýkal, že rozhodli mimo rámec podanej prihlášky.

27 Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28 Podľa § 384 ods. 2 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla.

29 Z citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že odvolací súd má možnosť zopakovať dokazovanie, ako ho aj doplniť, môže sám zistiť skutkový podklad pre svoje rozhodnutie, a to aj odchyľne od stavu, ktorý bol zistený prvoinštančným súdom. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca pripojil dôkaz - USB kľúč s videom k svojmu podaniu zo dňa 6. februára 2017, adresovanému súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie žalobcom navrhnutý dôkaz nevykonal, odvolaciemu súdu nič nebránilo, aby vykonal ďalší dôkaz, preukazujúci porušenie ochranného valu, cez ktorý rieka Torysa vybrežila. Dôkaz vykonal v súlade s princípom ústnosti a priamosti na pojednávaní, za účasti právneho zástupcu žalovaného, ktorý sa k nemu mohol vyjadriť, čo aj urobil. Dovolačný súd sa nestotožnil, ani s názorom žalovaného, že išlo o kľúčový dôkaz, keď súd prvej inštancie vychádzal najmä z postoja samotného žalovaného, ktorý až v závere konania na súde prvej inštancie začal rozporovať odstránenie ochranného valu, teda skutočnosť, že k vybreženiu rieky došlo práve v mieste vykonávania stavebných prác žalovaným na základe zmluvy o dielo zo dňa 23. mája 2012. Nespochybňoval ho ani správca v oznámení o popretí pohľadávky a nasvedčuje mu aj uznanie zodpovednosti žalovaného resp. oprávnenosti nárokov žalobcu, pri uplatnení si nároku na poisťné plnenie žalovaným, v jeho poisťovni Kooperatíva, a.s. a tiež pripojená fotodokumentácia. Taktiež odvolací súd nevychádzal iba z obrazového záznamu, prihliadal aj na ďalšie dôkazy, konštatujúc, že tieto dosvedčujú podrobnosti celej situácie a dôkazy vo vzájomnej súvislosti logicky umožňujú dospieť k presvedčeniu, že vybreženie rieky, teda vyliatie vody a zaplavenie územia, ležiaceho naľavo od rieky Torysy bolo možné len vďaka tomu, že časť ochrannej hrádze bola odstránená a neplnila tak svoj účel (ods. 11 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

30 Samotné spochybňovanie výsledkov vykonaného dokazovania a skutkových záverov alebo polemizovanie s odôvodnením rozhodnutí súdov oboch inštancií nezakladá podľa názoru dovolačieho súdu prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP. Záver o neprípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP pri riešení tzv. skutkových otázok zaujal dovolačný súd už vo svojich skorších rozhodnutiach vid' uznesenie NS SR sp. zn. 1Obdo/47/2017, sp. zn. 4Obdo/45/2017, sp. zn. 5Obdo/22/2017).

31 So zreteľom na uvedené dovolačný súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade dovolateľom uvedená vytýkaná vada nezakladá prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku.

32 Ďalšia dovolateľova námietka sa týka nesprávneho posúdenia veci a tak by, za splnenia zákonných podmienok, mohla založiť prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 CSP.

33 Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

34 Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

35 Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

36 Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

37 V danom prípade sa v odvolaní žalovaný zaoberal nesprávnym právnym posúdením prejednávanej veci prvoinštančným, ako aj odvolacím súdom. V uvedenom dovolaní však žalovaný, spôsobom zodpovedajúcim § 432 CSP, dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladá toto ustanovenie. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j., ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá prípustnosť dovolania. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26. septembra 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8. júna 2017). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

38 Dovolací súd dodáva, že jeho úlohou nie je, domýšľať niektoré náležitosti dovolania. V prípade absencie vymedzenia kľúčovej právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum, priechiaci sa nielen novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania uvedenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ust. § 421 ods. 1 CSP. Samotná polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, nezodpovedajú významovo kritériu uvedenému v § 421 CSP. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľ má za to, že súdy nesprávne postupovali, keď nevychádzali iba z vymedzenia pohľadávky v samotnej prihláške a prihliadali na dodatočnú argumentáciu žalobcu, ako aj prílohy prihlášky. Dovolateľ sa ďalej nestotožnil ani s odkazom odvolacieho súdu na ustanovenie § 29 ods. 6 zák. č. 7/2005 Z. z., keď uvedené ustanovenie naopak podľa neho svedčí o správnosti jeho názoru. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

39 Dovolací súd uzaviera, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k vade v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces a zároveň dovolateľ vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

40 Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške

náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

41 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.